

Till läsningen: Rhezelius återger inskriften sålunda: **kitilfastr × nifs × ufaih × uiniutr × þair · litu · s - ain · iftir · fnkialti · fapur sin ×**. De båda läsningarna stämma rätt väl överens, och en del olikheter kunna lätt förklaras. Det andra namnet är hos Rhezelius **nifs**, i B 19 **niks**, bådadera lika svårt att tolka. 20 **r** motsvaras hos Rhezelius av **u**, och han har därför fått fram det välkända namnet **uiniutr** *Viniutr* Vinjut (se Sö 290). Detta är möjligen riktigt; men betänkligt är att det föregående namnet *Ofeigr* därigenom hos Rhezelius kommer att sakna nominativändelse.

Hjälperbet *let* 'lät', pl. *letu* ensamt, med infinitiven *ræisa* utelämnad, förekommer i en del inskrifter, se U 215, 373, L 242 Bräckesta, Tensta sn. 31—34 **litu** kan möjligen vara felläsning för **ritu rettu** »uppreste». Om namnet *Kættilfastr* se E. Wessén, *Nordiska namnstudier*, s. 100, om *Ofeigr* se U 2.

11—14 **niks** eller **nifs** är möjligen ett mansnamn *Nefr*, med **s** i stället för **r**, liksom i t. ex. Ög 81 **treks drængr**, U 61 **þais þeir**. Namnet *Nefr* är f. ö. känt från ett par uppländska inskrifter, (ack.) **nif** L 564 och (gen.) **nifs** L 565 Skottsilla, Knivsta sn, och en öländsk, nom. **nifr** Öl 18.

363. Gådersta, Skepptuna sn.

Litteratur: B 21, L 517. J. Bureus, F a 6 s. 204 (Rhezelius), F a 5 n:r 313; J. Peringskiöld, F l 5:1 n:r 40, Monumenta 3, bl. 92; O. Celsius, SR 1 s. 380, 2 s. 75, 609.

Avbildningar: Rhezelius, teckning (F l 2 n:r 26); Bureus, kopparstick (F f 6 n:r 130); Peringskiöld, teckning (F l 5:1), träsnitt (i Monumenta 3 och B 21).

Runstenen fanns på ett större jordfast stenblock i Gådersta äng, ett stycke från ristningen U 360 i berghällen. Rhezelius (F a 6): »Der litet från [d. v. s. från U 360] i Engen», F a 5: »I Engen»; Peringskiöld (F l 5:1): »Gådersta äng emellan landzwägen och steenörn i Skäfftuna Sochen. Jordfast» (likaså *Monumenta*). Den är numera försvunnen och har förgäves blivit eftersökt.

Ristningens höjd ung. 1,60 m., bredd ung. 1,05 m. Ristningen är känd genom två av varandra oberoende teckningar, av Rhezelius från 1630-talet och av Peringskiöld från 1684. Vid Peringskiölds besök på platsen var den betydligt skadad; särskilt var den nedre delen så gott som förstörd. Vida bättre var den i behåll på Rhezelius' tid, 50 år tidigare. Han kan därför återge inskriften fullständigare och säkrare. Slutet (runorna 100—119) har han dock icke lyckats läsa. Här nedan återges därför inskriftens förra del (r. 1—99) i huvudsak efter Rhezelius, dess slut (r. 100—119) efter Peringskiöld.

Inskrift (enligt Rhezelius och Peringskiöld):

kislaug · lit · hakua · at sun sin · sbialtbupi · ulfr · ikuar · hulfastr · kairi · þair · at broþur · sin · þiakn ·
 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60 65 70 75
fors · uti ok · at biarn fapur sin bro kirpu · kup hialbi silu
 80 85 90 95 100 105 110 115

Gislaug let haggva at sun sinn, Spjallbudi, Ulfr, Ingvarr, Hol(m)fastr, Gæiri, þeir at broður sinn Þiagn, fors uti, ok at Biorn, faður sinn. Bro gærðu. Guð hialpi salu.

»Gislög lät hugga efter sin son, Spjallbude, Ulv, Ingvar, Holmfast, Gere efter sin broder Tjägñ — han omkom utomlands — och efter Björn, sin fader. De gjorde bro. Gud hjälpe själen.»

Till läsningen: Rhezelius' läsning återges i F a 6 på följande sätt: **kislaug · lit · hakua oat · un sin · sbialtbupi · ulfr · ikuar · hulfastr · kairi · þair · at broþur · sin · þiakn · fors · uti ok · at biarn fapur sin ·**

15—42683. *Upplands runinskrifter.*

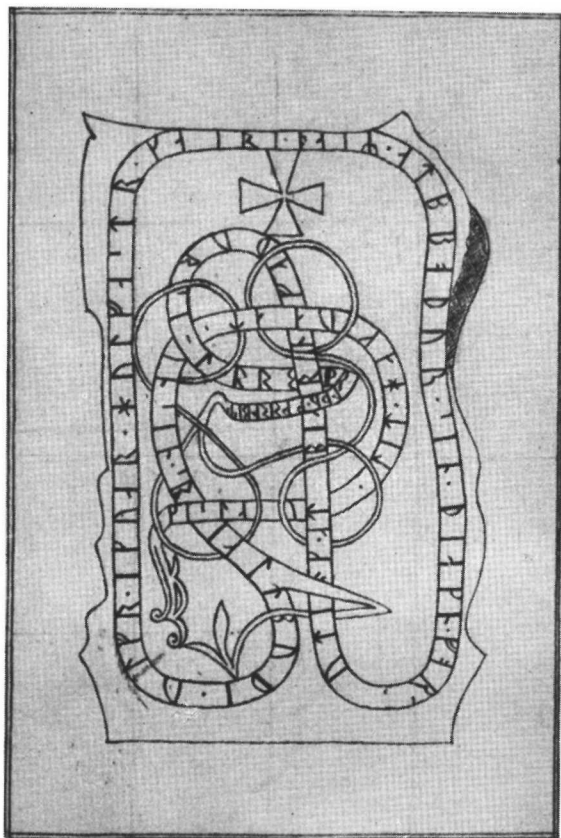

Fig. 74. U 363. Gådersta, Skepptuna sn.
Efter teckning av Rhezelius.

Fig. 75. U 363. Gådersta, Skepptuna sn.
Efter teckning av Peringskiöld.

broþrupu · kip · ribit. På teckningen i F 1 2 finnas följande avvikelser: 7 **k** saknas; enligt F a 6 är bst i **k** ansatt på en slinglinje; tydligen har den blivit uteglömd vid renritningen i F 1 2. (Den finnes emellertid tydligt på Peringskiölds teckning.) Efter 15 **a** finnes i F a 6 ett **o**, säkerligen felaktigt; det saknas på teckningen. Framför 19 **u**, vars hst utgöres av en slinglinje, finnes (både på Rhezelius' teckning och Peringskiölds) mitt i den korsande slinglinjen ett kort streck, som säkerligen skall läsas som **s**. I stället för 63 **r** har F 1 2 ett **b**. 100—119 **lrr · þrlþu · kk · rlb · si ·**

Peringskiölds läsning är följande: ...**sla · k · ... t hakua · at sun sin · sbi · ... ulf · ikuar · hulfastr · kairi · þair · at broþur · si · ... bi · rn faþur sin bro kirþu · kup hialbi silu.** Runslingans början är förvirrad hos Peringskiöld. Framför 87 **b** finnes på teckningen två hst; invid den första är upptill antydd en skada; på träsnittet har detta blivit **li**. 91 **n** (med en korsande slinglinje som hst) har uteglömts på träsnittet.

Inskriften har den svensk-norska formen av **s** runan. Rhezelius har alltid **a**-runan **þ**, Peringskiöld omväxlande **þ** och **þ**. Ristaren anbringar ofta bistavar på korsande slinglinjer, som sålunda få tjänstgöra som huvudstavar för runor: 6 **u**, 7 **k**, 19 **u**, 30 **b**, 83 **o**, 89 **a**, 90 **r**, 91 **n**, 92 **f**, 93 **a**, 94 **þ**, 100 **b**, 102 **o**, 103 **k** (enligt F a 6 även 87 **b**). Runan 29 **t** står där en fot utgår ur slingan; det är möjligt, att här har funnits ett ornament, som av Rhezelius felaktigt har uppfattats som ett **t**.

Inskriften har en ovanlig formulering med en mångfald av uppgifter. Gislög har tillsammans med sina fem söner låtit utföra ristningen och göra en bro till minne av sin son Tjågn, som omkommit utomlands, och sin man Björn. Sönernas namn sammanfattas med ett **þeir**

»de», varefter predikatet *letu haggva* är underförstått från föregående sats. Efter namnet *Piagn* är inskjuten en liten sats *fors uti*, formellt en självständig sats med subjektet underförstått från det föregående.

Om namnet *Gislaug* se Sö 175, om *Spiallbudí* U 88, om *Piagn* Sö 237, om *Holmfastr* E. Wessén, *Nordiska namnstudier*, s. 100. *Gæiri* är ett kortnamn till sammansatta namn på *Gæir*. Det förekommer i flera östgötska och västgötska inskrifter: Ög 129, 202, 207, 229, Vg 158, 187; däremot är det endast känt från ett par uppländska, utom U 363: L 50 Kälsta, Häggeby sn, L 260 Tierps kyrka.

364. Gådersta, Skepptuna sn.

Litteratur: B 23, L 515. J. Bureus, F a 6 s. 207 (Rhezelius), F a 5 n:r 317, F a 1 s. 72; Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, *Monumenta* 3, bl. 91; O. Celsius, SR 1 s. 383; N. R. Brocman, *Sagan om Ingvar Widtfarne* (1762), s. 125 f.; E. Brate, *Svenska runristare* (1925), s. 12; O. von Friesen, *Runorna i Sverige* (1929), s. 50.

Avbildningar: Rhezelius, teckning (F 1 2 n:r 31); Bureus, kopparstick (F f 6 n:r 133); P. Helgonius o. J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds *Monumenta* 3 och B 23).

En del av en sönderslagen runsten låg enligt Rhezelius »Wedh Pörtet» i Gådersta Västergård, enligt anteckning i Peringskiölds *Monumenta* »i vestra gården» (B 23: »Gåderstad västra gårde»).

Fragmentet har utgjort fotstycket av en runsten med inskriftens början och slut. Höjd ung. 1,60 m., bredd ung. 1,20 m.; ristningens höjd ung. 1 m.

Fig. 76. U 364. Gådersta, Skepptuna sn.
Efter teckning av Rhezelius.

Fig. 77. U 364. Gådersta, Skepptuna sn.
Efter B 23.